

Kā identificēt datu pārzini?

DATU PĀRZINIS

fiziska vai juridiska persona, publiska iestāde, aģentūra vai cita struktūra, kas viena pati vai kopīgi ar citām **nosaka personas datu apstrādes nolūkus un līdzekļus.**

DATU APSTRĀDĀTĀJS

fiziska vai juridiska persona, publiska iestāde, aģentūra vai cita struktūra, kura **pārziņa vārdā apstrādā personas datus.**

Datu pārziņa identificēšanas uzdevums ir:

- 1 noteikt, kuras personas atbild par datu aizsardzības noteikumu ievērošanu;
- 2 kā datu subjekti var praktiski īstenot savas tiesības, vēršoties pie datu pārziņa;
- 3 noskaidrot datu pārzini, lai zinātu, kuru saukt pie atbildības nelikumīgas datu apstrādes gadījumā, tāpēc datu pārziņa faktiskai identifikācijai ir izšķiroša nozīme arī tad, ja datu apstrāde notiek nelikumīgi.

Ja dati no likumīgas datu apstrādes ar kādas personas starpniecību nonāk nelikumīgā datu apstrādē, šī persona kļūst par datu pārzini un ir saucama pie normatīvajos aktos noteiktās atbildības.

Piemēram, Datu valsts inspekcija 2019.gada darbības pārskatā ir norādījusi, ka ir izskatījusi administratīvā pārkāpuma lietu, kad ārstniecības persona, personīgos nolūkos apskatīja sistēmā datu subjekta datus, par ko tika ierosināta administratīvā pārkāpuma lieta. Administratīvā pārkāpuma lietas ietvaros tika konstatēts, ka ārstniecības personai veselības aprūpes pakalpojumu nodrošināšanai bija pieeja datu bāzei, un šo pieeju ārstniecības persona izmantoja personīgos nolūkos, lai iegūtu informāciju par citu personu. Pārbaudes laikā netika konstatēts, ka datu subjektam būtu nodarīts materiāla vai cita veida kaitējums. Minētajā gadījumā ārstniecības persona tika atzīta par vainīgu un tai tika piemērots administratīvais sods.

Datu valsts inspekcija 2018.gada darbības pārskatā norādījusi, ka viens no problēmjasautājumiem pēdējo gadu laikā ir konstatēt, kurš ir personas datu apstrādes pārzinis un kurš ir apstrādātājs, ņemot vērā dažādu personas datu apstrādes gadījumu specifiku.

KĀ NOSKAIDROT DATU PĀRZINI, LAI PIE TĀ VĒRSTOS? Kontroljautājumi, kas palīdzēs identificēt datu pārzini.

KAS NOSAKA PERSONAS DATU APSTRĀDES NOLŪKUS UN LĪDZEKĻUS?

Ja fiziska vai juridiska persona, organizācija vai iestāde nosaka, kāpēc un kā tiks apstrādāti dati, kuri tieši dati tiks apstrādāti, kam dati būs pieejami, kad dati tiks dzēsti, tā ir uzskatāma par datu pārzini.

Piemērs: ja revidenta uzņēmuma darbinieki, proti, zvērināti revidenti, normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā sniedz revīzijas pakalpojumus organizācijai, revidenta pakalpojuma sniedzējs ir uzskatāms par pārzini.

KAS ATBILD PAR DATU APSTRĀDI?

Identificēt datu pārzini ir svarīgi gadījumos, kad jānosaka atbildība un jāuzliek soda sankcijas. Datu pārziņa identificēšanai var palīdzēt atbilde uz jautājumu: «Kas kontrolē datus un kas var izpildīt datu subjekta tiesības, piemēram, kas var dzēst datus?» Dzēšanas pieprasījums vienmēr jāadresē „faktiskajam” pārzinim.

Ja fiziska persona, kas strādā uzņēmumā vai valsts institūcijā, izmanto datus saviem nolūkiem ārpus uzņēmuma darbības jomas, šo personu uzskata par *de facto* personas datu pārzini un pārkāpumu gadījumā sauc pie atbildības. Ja šī fiziskā persona ir ievietojuši datus sociālajā tīklā, šī persona var pati dzēst datus, bet to nevar izdarīt uzņēmums, tāpēc šādi apstrādei uzņēmums nav datu pārzinis.

Piemērs: sociālo tīklu pakalpojumu nodrošinātāji nodrošina tiešsaistes saziņas platformas, kurās lietotāji var izteikties un apmainīties ar informāciju. Šie pakalpojumu nodrošinātāji ir personas datu pārzini, jo nosaka gan šādas informācijas apstrādes nolūkus, gan līdzekļus. Sociālo tīklu lietotāji, kas augšupielādē arī trešo pušu datus, ir uzskatāmi par datu pārziņiem, ja veic datu apstrādi plašāk kā privātām un māsaimniecības vajadzībām.

Tiesvedība, kas raksturo piemēru:

Nīderlandes tiesa 13.05.2020. pēc bērnu mātes iesnieguma tiesā par personu tiesību aizskārumu attiecībā uz privāto dzīvi, lēma, ka vecmāmiņai ir jādzēš ievietoto mazbērnu fotogrāfijas no saviem sociālās tīklošanas vietnēm Facebook un Pinterest, kas ievietotas bez bērnu vecāku atļaujas un nav ņēmusi vērā vecāku lūgumu šos fotoattēlus dzēst. Par uzliktā pienākuma neizpildi – izdzēst bērnu fotoattēlus no sociālajām tīklošanas vietnēm tiesa lēmusi sodu – 50,00 euro apmērā par katru dienu, kad fotoattēli nav dzēsti (līdz 1000,00 euro). Tādejādi vecmāmiņa tika atzīta par datu pārzini, kas apstrādāja mazbērnu datus plašāk nekā privātām un māsaimniecības vajadzībām.

VAI DATU PĀRZIŅA PĀRSTĀVIS VAR IZMANTOT DATUS PLAŠĀKĀ APJOMĀ?

Ja fiziska persona, kas pārstāv juridisku personu (piemēram, advokāts), izmanto datus savos nolūkos ārpus juridiskās personas darbības jomas un iespējamās kontroles, tādā gadījumā attiecībā uz datu apstrādi, ko šī fiziskā persona nolēmusi veikt, tā ir personas datu pārzinis un atbild par šo personas datu izmantojumu.

KĀ DATU NODOŠANA ATŠĶIRAS NO KOPĪGO DATU PĀRZIŅU INSTITŪTA?

Fakts, ka dažādi subjekti sadarbojas, piemēram, personas datu apstrādes ķēdē, pats par sevi nenozīmē, ka tie visos gadījumos ir personas datu kopīgie pārziņi, jo datu apmaiņa starp divām pusēm kopīgā darbību kopumā bez kopīgiem nolūkiem un līdzekļiem ir uzskatāma vienīgi par datu nodošanu atsevišķu personas datu pārziņu starpā. Taču novērtējums var būt citāds, ja dažādas iesaistītās puses savu individuālo nolūku sasniegšanai nolemj izveidot kopēju infrastruktūru, tad gan tie būs datu kopīgie pārziņi.

Datu pārzinis: Rīgas pašvaldības SIA “Rīgas satiksme”, reģistrācijas numurs: 40003619950, juridiskā un biroja adrese norādīta mājaslapā: www.rigassatiksme.lv sadaļā “Kontakti”.

Datu pārziņa kontakthinformācija: tālrunis: +37167104800, e-pasts: sekretariats@rigassatiksme.lv, mājaslapa: www.rigassatiksme.lv.

Infografika sagatavota atbilstoši Vispārīgās datu aizsardzības regulas pārredzamības principam, nodrošinot skaidri saprotamu informāciju ar vizualizāciju.

